

Dünya Buğday Pazarı

2015/16 sezonunda 736 milyon ton olan dünya buğday üretimi, 2016/17 sezonunda 754 milyon tona yükselmiştir. Uluslararası Tahıl Konseyi (IGC)'nin öngörüsüne göre, dünya buğday üretimi 2017/18 sezonunda 748 milyon tona gerileyecek. Dünya buğday üretiminde ve tüketiminde en büyük pay Avrupa Birliği ülkelerine aittir. Avrupa Birliği, 2015/16 yılında 160 milyon ton buğday üretimi gerçekleştirirken 2016/17 sezonunda üretimini 145 milyon tona düşürmüştür. Son üç sezonda dünya ticaretine konu olan buğday miktarı ise 153 ile 176 milyon ton arasında seyretmiştir.

Beslenme ve gıda güvenliği açısından gittikçe önem kazanan buğday, 220 milyondan fazla ekim alanıyla dünyanın en çok üretilen tahıldır. Buğdayın böylesine yaygın bir ekim alanına sahip olmasının başlıca nedeni, birçok bölgede yetiştirilmesi ve temel ekmeğimizin buğdaydan üretilmesidir. Bu nedenle, dünyanın birçok ülkesi buğdayı stratejik bir ürün olarak görmektedir ve bununla ilgili politikalarını sürdürmektedir.

Günümüzde Çin, Hindistan, ABD, Rusya, Avustralya, Kanada, Ukrayna, Türkiye ve Kazakistan gibi ülkeler dünyanın en büyük buğday üreticileridir. Çin ve Hindistan ürettiği buğdayı kendi iç pazarında tüketirken, Türkiye ve Kazakistan buğdayı işleyerek un haline getirip ihraç etmekte ve küresel un ticaretinde birbirleriyle rekabet etmektedir. ABD, Rusya, Avustralya, Kanada ve Ukrayna doğrudan buğday ihracatı açısından rekabet içerisinde.

DÜNYA BUĞDAY ÜRETİMİ VE BAŞLICA ÜRETİCİ ÜLKELER

Uluslararası Tahıl Konseyi (IGC), dünya tahıl pazarıyla ilgili en son raporunu 28 Eylül'de yayınladı. IGC raporunda dünyadaki buğday üretiminde düşüş öngörülmektedir. Rapora göre; 2015/16 sezonunda 736 milyon ton olan dünya buğday üretiminin 2016/17 sezonunda 754 milyon tona yükseldiği tahmin edilmektedir. 2017/18 öngörüsünde ise üretimin 748 milyon tona gerilemesi bekleniyor.

ABD Tarım Bakanlığı Dış Tarım Servisi'nin (USDA FAS) Eylül ayı raporunda yer alan veriler de IGC verileriyle hemen hemen aynı seviyelerde. USDA verilerine göre; 2015/16 sezonunda

735 milyon ton olan buğday üretimi, 2016/17 sezonunda yükselerek 753 milyon tona ulaştı. 2017/18 sezonu için USDA'nın öngördüğü miktar ise 744 milyon ton.

USDA FAS verilerine göre, 2015/16 sezonunda dünya buğday üretiminde ilk sırayı 160 milyon tonla Avrupa Birliği ülkeleri alıyor. Avrupa Birliği ülkelerinin buğday üretiminin 2016/17 sezonunda bir miktar gerilediği ve 145,4 milyon ton seviyelerinde gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Tek ülke bazında en büyük üretici ise Çin'dir. 2015/16 sezonunda, 130 milyon tonluk buğday üretimi gerçekleştiren Çin'in, 2016/17 sezonunda 128,8 milyon ton üretim gerçekleştirdiği tahmin edilmektedir. Çin'i 2016/17 sezonunda 87 milyon tonla Hindistan takip etmektedir.

Aynı sezonda Hindistan'ı 72,5 milyon tonla Rusya, 62,8 milyon tonla ABD, 33,5 milyon tonla Avustralya, 31,7 milyon tonla Kanada, 26,8 milyon tonla Ukrayna ve 25,6 milyon tonla Pakistan takip ediyor.

DÜNYA BUĞDAY TÜKETİMİ VE BAŞLICA TÜKETİCİ ÜLKELER

USDA verilerine göre; üretimde olduğu gibi dünya buğday tüketiminde de en büyük pay Avrupa Birliği ülkelerine ait. AB ülkelerinin 2016/17 sezonunda da yaklaşık 128,5 milyon ton tüketimle yine ilk sırada yer aldığı tahmin edilmektedir. Ancak tek ülke bazında Çin, 118,5 milyon tonla tüketimde ilk sırada yer alıyor. Çin için öngörülen 2017/18 tüketim öngörüsü ise 116 milyon tondur. Aynı sezonda (2016/17) Hindistan 97,5 milyon tonluk tüketimle üçüncü sırada yer almaktadır. USDA Hindistan'ın 2017/18 sezonunda 99 milyon ton buğday tüketiceği öngörmektedir.

Hindistan'ın ardından 2016/17 sezonunda dünya buğday tüketiminde Rusya, 40 milyon tonluk tüketimle dördüncü sırada yer almaktadır. Rusya'yı 31,6 milyon tonla ABD, 24,5 milyon tonla Pakistan, 19,6 milyon tonla Mısır ve 18 milyon tonla İran takip etmektedir.

DÜNYA BUĞDAY TİCARETİ

Uluslararası Tahıl Konseyi (IGC)'nin raporuna göre, 2014/15 sezonunda 153, 2015/16 sezonunda 166 milyon ton olan dünya buğday ticaretinin, 2016/17 sezonunda 176 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Ancak tüketimdeki artış beklentisinin aksine, 2017/18 sezonunda ticarete bir artış beklenmiyor. Hatta IGC'ye göre dünya buğday ticaretinde 2 milyon tonluk bir düşüş (174) yaşanacak.

USDA verileri ise, 2015/16 sezonunda 172 milyon ton dünya buğday ticaretinin 2016/17 sezonunda da 181 milyon tona ulaştığına işaret etmektedir. USDA'nın verileri, IGC verilerinden 5-6 milyon daha fazla. USDA verilerinin daha yüksek olma nedeni ise un ticaretinin de bu verilerde yer almasıdır.

USDA verilerine göre; 2016/17 sezonunda 181 milyon ton olan dünya buğday ve un ihracatının 29,4 milyon tonunu ABD tek başına gerçekleştirdi. ABD'yi 27,8 milyon tonla Rusya takip ediyor. AB ülkeleri ise 2015/16 sezonunda 34,4 milyon tonluk ihracat rakamıyla birinci sırada yer almasına rağmen, 2016/17 sezonunda 27,3 milyon ton buğday ihraç ederek 3. sıraya geriledi. Avustralya ise 22 milyon tonluk ihracat miktarıyla AB ülkelerinin hemen ardından geliyor. USDA'nın 2017/18 sezonuna dair öngörüsüne bakıldığında; Rusya 32,5 milyon tonla ilk sırada, Avrupa Birliği ülkeleri 28,5 milyon tonla ikinci sırada ve ABD ise 26 milyon tonla üçüncü sırada yer alacak.

Dünya buğday ithalatında ise Mısır uzun yıllardır ilk sırada yer almaya devam ediyor. USDA verilerine göre; 2015/16 sezonunda 11,9 milyon ton buğday ithal eden Mısır, 2016/17 sezonunda ithalat miktarını 11,2 milyon tona düşürdü. Mısır'dan sonra 2. sırada yer alan Endonezya, 2015/16 sezonunda 10 milyon ton ithalat gerçekleştirirken, 2016/17 sezonunda da yine 10 milyon tonluk ithalat gerçekleştirdi. Dünya buğday ithalatında Endonezya'yı 8,4 milyon tonluk ithalatla Cezayir; 7,7 milyon tonluk ithalatla Brezilya; 6 milyon tonluk ithalatla Hindistan ve 5,9 milyon tonla Japonya takip ediyor. 2017/18 sezonunda Hindistan'ın buğday ithalatının yaklaşık 2 milyon, Vietnam'ın ise 1 milyon ton gerileyeceği ancak diğer ülkelerin, 2016/17 sezonu ile hemen hemen aynı seviyelerde ithalat gerçekleştireceği öngörülmektedir.

TÜRKİYE'DE BUĞDAY ÜRETİMİ

Buğday Türkiye'nin neredeyse her bölgesinde üretilebilmektedir; öyle ki tarla ürünleri içinde ekiliş alanı ve üretim açısından ilk sıradadır. Buğday, Türkiye'nin tüm bölgelerinde yetiştirilmekle birlikte özellikle Konya, Eskişehir, Ankara ve Kırşehir başta olmak üzere Orta Anadolu Bölgesi ile Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin başta olmak üzere Güneydoğu Anadolu Bölgesi, buğday yetiştiriciliği konusunda önemli iki bölgedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre Türkiye'de en çok üretimi gerçekleştirilen tahıl ürünü buğdaydır. 2013 yılında 22 milyon ton buğday üretimi gerçekleştiren Türkiye, 2014 yılında bu rakamı 19 milyon tona düşürmüştür. Ancak 2015 yılında 3,6 milyon tonluk bir artışla 22,6 milyon ton üretim gerçekleştiren Türkiye'nin 2016 yılında buğday üretimini 20,6 milyon tona düşürdüğü tahmin edilmektedir.

ABD Tarım Bakanlığı Dış Tarım Servisi'nin (USDA FAS) Eylül ayı raporunda yer alan verilere göre, Türkiye'de en çok tüketilen tahıl ürünü buğdaydır. 2013/14 sezonunda 17,75 milyon ton buğday tüketimi gerçekleştiren Türkiye, 2014/15 sezonunda bu rakamı 17,5 milyon tona düşürmüştür. 500 bin tonluk tüketim artışıyla 2015/16 sezonunda 18 milyon ton buğday tüketmesi beklenen Türkiye'nin 2016/17 sezonunda ise tüketimini 17,4 milyon tona düşürdü. Tüketimin 2017/18 sezonunda ise 17,7 milyon tona yükseleceği öngörülmektedir.

TÜRKİYE'DE BUĞDAY VE UN TİCARETİ

Türkiye, dünya buğday ticaretinde, ithalatçı konumdadır ancak Türkiye'nin buğday ithalatı, buğday yetersizliğinden ziyade, mamul madde ihracatçıların kaliteli buğday ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Bu ithalat miktarı da bin tonlarla ifade edilecek seviyededir. Mamul madde, diğer bir deyişle un ve makarna ticaretinde ise Türkiye, dünyanın en önemli ihracatçısıdır. TÜİK verilerine göre, 2011 ve 2012 yıllarında 1,9 milyon ton civarında un ihraç eden Türkiye, 2013 yılında bu miktarı 2,1 milyon tona çıkarmıştır. Bu miktardaki ihracatın değer olarak karşılığı ise 946 milyon dolardır. 2014 yılında 2,2 milyon tonluk un ihracatına karşılık 931 milyon dolar gelir elde eden Türkiye, 2015 yılında miktar bazında 2,7 milyon tona, değer bazında ise 978 milyon dolar değerinde un ihracatına ulaşmıştır. Ayrıca Türkiye'nin 2016 yılında 3,5 milyon ton un ihraç ettiği tahmin edilmektedir ve bu miktardaki ihracatın değer olarak karşılığı ise 1 milyar dolardır.

Haber Kaynağı: Millermagazine